

ΈΚΘΕΣΗ ΝΙΚΟΥ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ (2006/2050(INI)) (Σεπτέμβριος 2006)

Συγγραφέας: ΚΩΣΤΗΣ ΓΕΡΑΡΗΣ

Η Έκθεση του Νίκου Σηφουνάκη σχετικά με την προστασία της ευρωπαϊκής φυσικής, αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου και των νησιωτικών περιοχών εγκρίθηκε από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 7 Σεπτεμβρίου 2006. Για πρώτη φορά το Κοινοβούλιο υιοθετεί έκθεση που έχει ως στόχο την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων για τη διατήρηση και αξιοποίηση της φυσικής, αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, με ιδιαίτερη αναφορά στην ύπαιθρο, στα νησιά και στους μικρούς παραδοσιακούς οικισμούς. Στην έκθεση συμπυκνώνεται η εμπειρία που απέκτησε από την επαγγελματική του ενασχόληση με την αρχιτεκτονική, την αποκατάσταση και συντήρηση μνημείων, αλλά και την επί σειρά ετών θητεία του σε τρία υπουργεία (Πολιτισμού, Τουρισμού και Αιγαίου).

Η ανάληψη πρωτοβουλίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και ιδιαίτερα των μικρών οικισμών της υπαίθρου και των νησιών της Ευρώπης, που στο διάβα του χρόνου διατήρησαν την αρχιτεκτονική τους φυσιογνωμία, αποτέλεσε το βασικό στόχο από την πρώτη στιγμή που ο Νίκος Σηφουνάκης εξελέγη Πρόεδρος της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι προτάσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεσή του έχουν ως αποδέκτες την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη-μέλη, τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, αλλά και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες καλούνται να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία, ανάδειξη και μακροπρόθεσμη διαχείριση του ιστορικού πλούτου της υπαίθρου και των νησιωτικών περιοχών προς όφελος της ποιότητας ζωής όλων των Ευρωπαίων πολιτών. Μεταξύ των προτάσεων περιλαμβάνονται:

- Η επεξεργασία κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της υπαίθρου και των νησιών, στο οποίο να περιλαμβάνεται η παροχή κινήτρων για τη συντήρηση παραδοσιακών κτηρίων και

οικιστικών συνόλων και η διασφάλιση της συμβατότητας των νέων οικοδομικών δραστηριοτήτων με το ιστορικά δομημένο περιβάλλον και τα τοπικά αρχιτεκτονικά πρότυπα.

- Η διατήρηση της τοπικής τεχνογνωσίας και των παραδοσιακών επαγγελμάτων, καθώς και η προώθηση πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στη στήριξη των βιοτεχνικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων, ειδικότερα όσων απειλούνται με εξαφάνιση και είναι απαραίτητες για τη σωστή αποκατάσταση και τη συντήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

- Η ανάπτυξη μιας νέας ευρωπαϊκής δράσης, όπου θα επιλέγονται κάθε χρόνο, σύμφωνα με το πρότυπο των πολιτιστικών πρωτευουσών, ένας ή δύο αξιόλογοι αρχιτεκτονικά οικισμοί στους οποίους θα πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ολοκληρωμένες δράσεις για τη συντήρηση και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής και της εν γένει πολιτιστικής τους κληρονομιάς.

- Η παροχή κινήτρων για τη μερική ή ολική κατεδάφιση, αλλά και την ανάπλαση ασύμβατων κατασκευών, οι οποίες αλλοιώνουν τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του οικισμού ή της περιοχής στην οποία βρίσκονται ή δεν εντάσσονται με αρμονία στο φυσικό περιβάλλον και στον υφιστάμενο οικιστικό ιστό.

- Η ενίσχυση της διάστασης της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, της Πολιτικής Συνοχής, στο 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα, στο πρόγραμμα Πολιτισμός (2007-2013) κ.λπ.

- Η δημιουργία στο πλαίσιο του «Βραβείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πολιτιστική κληρονομιά» μίας νέας κατηγορίας βραβείου, που θα απονέμεται στην καλύτερη συνολική αναστήλωση ενός παραδοσιακού οικισμού.

- Η δημιουργία, σύμφωνα και με σχετική πρόταση στο πλαίσιο του Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενός Ευρωπαϊκού Καταλόγου Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ανάλογου με εκείνον της ΟΥΝΕΣΚΟ, στον οποίο θα συμπεριλαμβάνεται η πολιτιστική κληρονομιά της υπαίθρου και των νησιωτικών περιοχών.

- Η θέσπιση από την Ευρωπαϊκή Ένωση «Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς» με στόχο την ευαισθητοποίηση των Ευρωπαίων πολιτών σχετικά με τη σημασία ανάδειξης της πολιτιστικής τους κληρονομιάς.

Στη συνέχεια δημοσιεύεται η αιτιολογική έκθεση που συνόδευε το Ψήφισμα 2006/2050 (INI) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επειδή αποδίδει με πιο απτό τρόπο τις επιλογές που συνθέτουν τη σημαντική αυτή πρωτοβουλία.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. Για μια συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέρ της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα επιτύχει το στόχο για μια κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα, όταν οι πολίτες της αποκτήσουν την πεποίθηση ότι μοιράζονται τον ίδιο πολιτισμό. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να δοθεί προτεραιότητα από τις πολιτικές της Ένωσης στην αναγνώριση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς, φυσικής και αρχιτεκτονικής και στη διατήρησή της για τις μελλοντικές γενεές, ως κοινό στοιχείο του παρελθόντος και πηγή έμπνευσης για το μέλλον.

Η διατήρηση και η αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να θεωρείται αναπόσπαστο μέρος των γενικών στόχων της Ένωσης, όπως αυτοί περιγράφονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης ΕΚ.

Επιπλέον, θα πρέπει η Ένωση να αποκτήσει μία συνολική αντιμετώπιση για την πολιτιστική κληρονομιά, όπου οι ευνοϊκές προς αυτήν δράσεις θα εντάσσονται σε κάθε πολιτική.

Το άρθρο 151.4 της Συνθήκης ΕΚ προβλέπει ότι «η Κοινότητα, όταν αναλαμβάνει δράσεις δυνάμει άλλων διατάξεων της Συνθήκης, λαμβάνει υπόψη της τις πολιτιστικές πτυχές, αποβλέποντας ειδικότερα στο σεβασμό και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών της», προσδίδοντας έτσι στον πολιτισμό οριζόντιο

ρόλο, ο οποίος διαπερνά όλες τις πολιτικές της Ένωσης. Αυτό είναι σημαντικό ιδιαίτερα στην περίπτωση της πολιτιστικής κληρονομιάς, η οποία λόγω της φύσης της πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην αγροτική, την περιφερειακή, την περιβαλλοντική πολιτική καθώς επίσης και στην έρευνα, την εκπαίδευση και τις άλλες πολιτικές της Ένωσης.

Η οριζόντια αυτή ρήτρα που αναφέρεται στη Συνθήκη είναι κλειδί για την αποτελεσματική συνεισφορά των Θεσμικών Οργάνων της Ένωσης στην προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Από αυτή την άποψη θα πρέπει, κατά την εκπόνηση νομοθετικών προτάσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, να δίδεται μεγαλύτερη προσοχή από την αρμόδια Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Επιτροπής στην εξέταση των επιπτώσεων της προτεινόμενης νομοθεσίας στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, ούτως ώστε να εφαρμόζεται σωστότερα η οριζόντια διάσταση του πολιτισμού στις πολιτικές της Ένωσης.

2. Η αναγνώριση της πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου και των νησιωτικών περιοχών

Στόχος της έκθεσης είναι να τονισθεί η ιδιαιτερότητα και σημασία της ευρωπαϊκής φυσικής, αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, λαμβάνοντας υπόψη τα πολυάριθμα οφέλη που μπορεί να προκύψουν για την κοινωνία, το περιβάλλον, την οικονομία, αλλά και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Ειδικότερα, η έκθεση αποσκοπεί να τονίσει τις προκλήσεις για εκείνη τη διάσταση της πολιτιστικής κληρονομιάς που είναι λιγότερο γνωστή και ως εκ τούτου χρειάζεται ακόμη μεγαλύτερη προστασία, την ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά στον αγροτικό χώρο και στις νησιωτικές περιοχές, με ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση των μικρών παραδοσιακών οικισμών.

Οι αγροτικές περιοχές καλύπτουν περίπου το 90% του εδάφους της διευρυμένης

Ευρώπης και αποτελούν πολύτιμο απόθεμα φυσικής ζωής και πολιτιστικού κεφαλαίου. Ωστόσο, πολλές πολιτικές που επηρεάζουν το χώρο της υπαίθρου δεν αντικατοπτρίζουν επαρκώς τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες του χώρου αυτού. Η ταχεία εξάπλωση των πόλεων έχει επιπτώσεις, εκτός από την οικονομία, στο περιβάλλον, στον κοινωνικό και πολιτιστικό δυναμισμό καθώς και στην πολιτιστική κληρονομιά του χώρου της υπαίθρου, η οποία αντιπροσωπεύει μεγάλο τμήμα της συλλογικής ευρωπαϊκής μνήμης και πηγή δημιουργικότητας.

Σήμερα, υπάρχει η τάση συγκέντρωσης δράσεων εκεί όπου η πολιτιστική κληρονομιά παρουσιάζει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον: στα πιο ωραία μνημεία, στις παλιές και καλύτερα διατηρημένες πόλεις, στους σημαντικούς ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους. Στην παρούσα έκθεση υποστηρίζεται ότι ενώ, αφενός μεν, είναι απαραίτητο να συνεχιστεί η προστασία ανάλογων χώρων, αφετέρου δε, είναι σημαντικό να δοθεί η ανάλογη προσοχή στην ανάπτυξη πολιτικών για το αγροτικό περιβάλλον και τις νησιωτικές περιοχές της Ευρώπης, ιδιαίτερα όσον αφορά τους μικρούς παραδοσιακούς οικισμούς.

Πρέπει ιδιαίτερα να τονισθεί ότι η σημαντική αυτή πολιτιστική κληρονομιά αλλοιώνεται συνεχώς εξαιτίας των κοινωνικών και τεχνολογικών εξελίξεων, των σύγχρονων τρόπων αγροτικής καλλιέργειας, της άκρατης οικονομικής εκμετάλλευσης, της άμετρης οικιστικής επέκτασης και της ανθρώπινης αδιαφορίας.

Συνεπώς, είναι απαραίτητο να συνειδητοποιηθεί η σημασία της φυσικής ζωής και να αναγνωρισθεί η ανάγκη μακροπρόθεσμης διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου προς όφελος της ποιότητας ζωής όλων των Ευρωπαίων πολιτών.

Μια αποτελεσματική πολιτική στον τομέα αυτό θα πρέπει να βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- α) την αειφόρο ισορροπία μεταξύ του πληθυσμού και του περιβάλλοντος,
- β) την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του παραδοσιακού αγροτικού χώρου, με την

υπέρβαση στενών τομεακών πολιτικών και με διαβούλευση μεταξύ των κεντρικών αρχών και των τοπικών πληθυσμών,

γ) τη συμμετοχή των τοπικών πληθυσμών στη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών και την εναρμόνιση των απόψεών τους με τους κεντρικούς σχεδιασμούς.

3. Η προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου και των νησιωτικών περιοχών

Η Έκθεση αποσκοπεί στην παρουσίαση συγκεκριμένων προτάσεων, ούτως ώστε η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη, οι τοπικοί φορείς, αλλά και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο του πολιτισμού να αναλάβουν συγκεκριμένες ενέργειες για τη διατήρηση και αξιοποίηση της φυσικής, αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, ειδικότερα όσον αφορά την ύπαιθρο, τα νησιά και τους μικρούς παραδοσιακούς οικισμούς.

Η έκθεση προτείνει μεταξύ άλλων τα εξής μέτρα:

- τη συστηματική μελέτη της πολιτιστικής κληρονομιάς του χώρου της υπαίθρου και των νησιωτικών περιοχών,

- την επεξεργασία κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου για την προστασία της κληρονομιάς αυτής,

- την οικονομική βοήθεια για την πραγματοποίηση εργασιών αναπαλαίωσης σε τοπικά μνημεία και τη συνέχιση παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών,

- τη μέριμνα, ώστε οι αναστηλωτικές παρεμβάσεις στους παραδοσιακούς οικισμούς να είναι συνολικές και να αποσκοπούν στην αποκατάσταση της πρωτογενούς αρχιτεκτονικής μορφής τους, αποκαθιστώντας τις όποιες ασύμβατες μεταγενέστερες παρεμβάσεις,

- την κατάρτιση των επαγγελματιών που ασχολούνται με τη χρήση και τη διαχείριση του χώρου, την αρχιτεκτονική, την αναπαλαίωση κτηρίων και συναφείς δραστηριότητες, ώστε να κατανοήσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να διατηρηθούν οι ιδιαιτερότητες της κληρονομιάς και να προσαρμοστούν ταυτόχρονα στις σύγχρονες ανάγκες,

- την κατάρτιση και υποστήριξη βιοτεχνών και προμηθευτών παραδοσιακών υλικών και την εφαρμογή μεθόδων για την επαναχρησιμοποίησή τους.

4. Δράσεις στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κοινοτικά προγράμματα στον τομέα του Πολιτισμού δεν προσφέρουν επαρκή χρηματοδότηση, πρόσθετοι πόροι για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να αναζητηθούν και σε άλλα κοινοτικά μέσα.

Συνεπώς, η διάσταση της πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να ενισχυθεί και να ενσωματωθεί πλήρως στις πολιτικές και τα χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η κοινή αγροτική πολιτική, η πολιτική συνοχής, η έρευνα, ο πολιτισμός κ.λπ.

α. Κοινή Αγροτική Πολιτική

Η αγροτική ανάπτυξη έχει γίνει ο δεύτερος πυλώνας της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Κοινότητας. Η βελτίωση του περιβάλλοντος, του τοπίου και της ποιότητας ζωής στις αγροτικές ζώνες περιλαμβάνεται στις προτεραιότητες της Απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τις Κοινοτικές Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Αγροτική Ανάπτυξη για την περίοδο 2007-2013.

Η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+, η οποία στην επόμενη δημοσιονομική περίοδο (2007-2013) θα ενσωματωθεί στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, έχει συμβάλει σημαντικά στην ανάδειξη της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της υπαίθρου.

Επίσης, η ανάπτυξη του αγροτουρισμού, ο οποίος περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, στους στόχους του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, μπορεί επίσης να συμβάλει στη διαφύλαξη και ανάδειξη της κληρονομιάς της υπαίθρου και των νησιωτικών περιοχών.

Ο εισηγητής θεωρεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει στο μέλλον να κάνουν καλύτερη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο της κοινής αγροτικής πολιτικής.

β. Πολιτική Συνοχής

Πρωτεύοντα ρόλο στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν επίσης τα διαρθρωτικά ταμεία, καθώς και οι υφιστάμενες κοινοτικές πρωτοβουλίες URBAN II και INTERREG III, οι οποίες στην επόμενη δημοσιονομική περίοδο (2007-2013) θα ενσωματωθούν στα νέα χρηματοδοτικά μέσα της πολιτικής συνοχής.

Πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι η χρήση των διαρθρωτικών ταμείων για τη στήριξη σχεδίων υπέρ της πολιτιστικής κληρονομιάς διαφέρει πολύ από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Χώρες όπως η Ελλάδα και η Πορτογαλία έχουν δημιουργήσει στο πλαίσιο των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης επιχειρησιακά προγράμματα ειδικά για τον πολιτισμό, ενώ άλλες χώρες δεν έχουν επιδείξει ανάλογο ενδιαφέρον.

Συνεπώς, θεωρείται σκόπιμο να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τα διαρθρωτικά ταμεία προς όφελος της πολιτιστικής τους κληρονομιάς.

γ. Το Πρόγραμμα «Πολιτισμός» (2007- 2013)

Το Πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» έχει στηρίξει μέχρι σήμερα σε μεγάλο βαθμό σχέδια υπέρ της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ωστόσο, το πρόγραμμα αυτό έχει περιορισμένες δυνατότητες και προϋπολογισμό και εκτός αυτού δεν έχει τη δυνατότητα χρηματοδότησης σχεδίων αναστήλωσης κτηρίων ή μνημείων.

Είναι ως εκ τούτου σκόπιμο να διερευνηθούν νέες δυνατότητες στο πλαίσιο του νέου προγράμματος «Πολιτισμός» (2007-2013).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στο πλαίσιο των πολυετών σχεδίων συνεργασίας του προγράμματος «Πολιτισμός» δίνεται η δυνατότητα σε δίκτυα οργανισμών, αποτελούμενα από εταίρους από διαφορετικά κράτη μέλη, να υποβάλουν πολυετή σχέδια, θα μπορούσε να διερευνηθεί το ενδεχόμενο δημιουργίας δικτύου, π.χ. πέντε ή περισσότερων χωριών από διαφορετικά κράτη μέλη, τα οποία θα είναι παραδοσιακοί οικισμοί πλήρως αναστηλωμένοι με πληθυσμό μικρότερο των 1000 κατοίκων.

Σε μια τέτοια περίπτωση θα μπορούσε να προβλεφθεί η πραγματοποίηση δραστηριοτήτων πολιτιστικού χαρακτήρα, οι οποίες θα έχουν ως στόχο την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς των οικισμών αυτών, με απώτερο στόχο να αυξηθεί η συνεργασία μεταξύ των παραδοσιακών οικισμών της Ευρώπης και να δοθεί η δυνατότητα ανάδειξης των τοπικών τους πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων αλλά και της ευρωπαϊκής τους διάστασης.

5. Δράσεις στο πλαίσιο συνεργασίας με το Συμβούλιο της Ευρώπης

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, με το πλήθος των δραστηριοτήτων του, πολλές από

τις οποίες γίνονται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Πρέπει να αναφερθεί, για παράδειγμα, ο θεσμός των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Journées européennes du patrimoine), κατά τη διάρκεια των οποίων είναι ανοιχτοί στο κοινό χώροι και μνημεία που συνήθως παραμένουν κλειστοί κατά τη διάρκεια του έτους. Στο θεσμό αυτό θα μπορούσε να ενισχυθεί η διάσταση που αποσκοπεί στην ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών και της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της υπαίθρου και των νησιωτικών περιοχών, έτσι ώστε να ευαισθητοποιηθούν οι ευρωπαίοι πολίτες ως προς την αξία των τοπικών μνημείων.

Λαμβάνοντας επίσης υπόψη πολυάριθμες συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία της πολιτιστικής, αρχαιολογικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης, είναι αναγκαίο να λάβει υπόψη η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη το σημαντικό αυτό κεκτημένο του Συμβουλίου της Ευρώπης και να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με αυτό σύμφωνα με το άρθρο 151.3 της Συνθήκης ΕΚ.

6. Άλλες δράσεις

Η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης μπορεί, τέλος, να αναδειχτεί και με άλλες ειδικές δράσεις, όπως:

α) η θέσπιση ενός Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς, που θα έχει ως στόχο την ευαισθητοποίηση των Ευρωπαίων πολιτών ως προς τη σημασία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς με τη στήριξη κατάλληλων δράσεων,

β) στο πλαίσιο του «Βραβείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πολιτιστική κληρονομιά», το οποίο διαχειρίζεται η «Europa Nostra», θα μπορούσε να δημιουργηθεί μία νέα κατηγορία βραβείου, που θα απονέμεται στην καλύτερη συνολική αναστήλωση ενός παραδοσιακού οικισμού. Ένα τέτοιο βραβείο θα μπορούσε να αποτελέσει

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

σημαντικό κίνητρο για οικισμούς, οι οποίοι έχουν διατηρήσει το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος του παραδοσιακών τους οικιστικών χαρακτηριστικών, να καταβάλλουν προσπάθειες για να τα αναδείξουν.